

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ J. VALMY-BAYSSE

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΒΡΑΔΥΑ ΤΟΥ ΖΕΡΑΡ ΝΤΕ ΝΕΡΒΑΛ (*)

*Ήμουνα ένα δειλό και μελαγχολικό κορίτσι.

Έξοσα με τον πατέρα μου και με τη μητριά μου κοντά στο 'Αστεροσκοπείο, σ' ένα σπίτι χωρισμένο μέσα σ' ένα ώρατο κήπο.

Γιὰ τον πατέρα μου έννοιωθα μεγάλη άφοσίωση. Μό και τή μητριά μου πού είχε πάρει τή θέση τής μητέρας μου, ή όποία πέθανε νεωτάτη, όταν ήμουν έξη χρόνων, τήν άγαπούσα πολύ γιὰ τους γλυκούς της τρόπους και γιὰ τήν καλωσύνη της.

Η μητριά μου είχε μιá άνεψιά. Ήταν ένα όμορφο κορίτσι. Τή λέγανε Λουίζα. Κ' έτρεφε γιὰ τή θεία της μιá άληθινή άγάπη.

Έκεινο τό χρόνο — τό 1855 — ή δεσποινίς Λουίζα διηύθυνε ένα καπνοπωλείο τής Στοάς τής 'Ορλεάνης πού ή γαλλική Κυβέρνησις είχε παραχωρήσει στην Κυρία Παλυί, χήραν ενός παλαιού Διευθυντού τής 'Οπερας.

Έπληγαινα τακτικά κι' εκάθονον στο καπνοπωλείο τής Στοάς τής 'Ορλεάνης. Έκει πέρα ή άρες μου περνούσαν εύθυμα και γλήγορα. Με χαμηλή φωνή ή ξαδέλφη μου, ένώ έκανε τους λογαριαμούς της, μου έλεγε τά όνόματα μερικων πελατων της:

— Αυτός εινε ο κ. Θεόφιλος Γκωτιέ, ο άλλος εινε ο κ. Γουσταύος Πλάνς κι' εκείνος ο φριζαρισμένος εκεί κάτω εινε ο γιός του 'Αλεξάνδρου Δουμά.

Όλος όμως αυτός ο κόσμος περνούσε γρήγορα από κει, καθώς πήγαινε στο θέατρο ή στο Καφενεύο τής Ροτόντας.

Έν τούτοις ήταν μερικοί όπως ο κ. Σαμφών, τής Γαλλικής κωμωδίας, πού τήν ώρα πού έδιάλεγαν ένα πούρο πέταγαν και τίποτε λογάκια. Σ' αυτά όμως ή δις Λουίζα άπάντησε με άπλότητα, δηλαδή χωρίς χάρη. "Α! άν δεν ήμουνα τόσο δειλό κορίτσι!...

*Ένα γεναριάτικο βράδυ καθόμουν πάλι στο καπνοπωλείο. Έξω έρχιχε ψιλή βροχή. Τήν άκουα νά πέφτη μονότονα πάνω στη τζαμαρία τής Στοάς και άπελάμβανα τήν ευχάριστη γαλήνη τής ζεστής γωνίτσας. Ήμουνα σά ναρκωμένη και δεν έμιλούσα καθόλου.

Έξαφνα άνοιξε ή πόρτα, κι' ό άέρας πού μπήκε, λίγο έλειψε να σβύση τή λάμπα. Ήταν ένας κύριος, ντυμένος με κομψό αλλά πολύ παλιωμένο κοστούμι.

— Καλησπέρα, δις Λουίζα, ειπε κλεινοντας τήν πόρτα. Καλησπέρα σας δις ειπε και σέ μένα όταν με είδε.

Υπεκλήθην έλαφρά, ένώ ή Λουίζα άπάντησε μ' ένα χαμόγελο στο χαιρετισμό του.

Η ευγένεια των τρόπων του πελάτου μου έκανε άμέσως έντύπωση. Κάτω εκεί μέσα στο έρημητήριο του 'Αστεροσκοπείου δεν έβλεπα σχεδόν καθόλου κόσμο και μάλιστα νέους. Η άλήθεια εινε πως ο κύριος πού ειχα μπροστά μου δεν ήταν πολύ νέος. Οί κρόταφοί του ειχαν άρκετές άσπρες τρίχες και τό μέτωπό του τό αϊλάκωναν πολλές ρυτίδες... 'Αλλά ή φωνή του διατηρούσε ακόμα τήν γλυκύτητα της νεότητος και τά μάτια του έλαμπαν... Τόν κυτιούσα λοιπόν με περιέργεια.

Η δις Λουίζα με είδε και μου ψιθύρισε με τρόπο:

— Εινε ο κ. Ζεράρ ντε Νερβάλ.

Τότε τον πρόσεα περισσότερο. Τά χέρια του ήταν λεπτοκαμωμένα, κάτασπρα και πολύ περιποιημένα.

Αμα έδιάλεξε τό πούρο του, τό άναψε και πήγε νά καθήση σέ μιá από τίς τρεις καρέκλες πού ήταν στην άκρη του μαγαζιού.

Τήν έποχή εκείνη ο Ζεράρ έθωρορείτο από τά κορίτσια του κύκλου μου άν ενά εν όπερφυσικόν. Όλες τόν έλάτρευαν. Διηγόντουσαν εις βάρος του άλλότες ιστορίες, γιὰ τίς όποτες όμως κανεις δεν τολμούσε νά γελάση — τόσο ήταν θλιβερές και συγκινητικές.

Έγώ πού ήμουν ρομαντική φύσις ειχα διαβάσει όλα όσα ειχε γράψει κι' ειχα χύσει πολλά δάκρυα. Και τώρα τόν κυτιούσα με θαυμασμό. Ήταν εκεί, κοντά μου... Έκάνιζε σιωπηλά... Ηξερα από τήν ξαδέλφη μου ότι του άρρεσε νά διηγείται τά ταξίδια του.

— Τόν καιρό λοιπόν πού ήμουνα στην 'Ανατολή... άρχιζε πάντα.

Γι' αυτό ή σιωπή του κεινο τό βράδυ μου φαινόταν παράξενη... Πώς ήθελα νά τον άκούσω νά διηγείται κάτι... Έξακολουθούσα νάχω καρφωμένα άπάνω του τά μάτια μου με μιá έπιμονή πού έρ-

χόταν σέ αντίθεση με τή φυσική μου δειλία και τήν αυστηρή άνατροφή πού ειχα πάρει άπ' τον πατέρα μου.

Και δεν άργησα νά πληρώσω άσχημα αυτή μου τήν άναίδεια.

Όσο έπειδή έννοιωθε νά τόν κυτιώ, ίσως πάλι από ευγένεια γιὰ νά πη κάτι ο Ζεράρ έγύρισε σέ μένα — έστάκωσε τό βλέμμα μου — και ρώτησε με τή γλυκειά φωνή του:

— Εινε ή καινούργια σας υπάλληλος δις Λουίζα;

— Καλέ τή λέτε, κ. Ζεράρ. Εινε ή ξαδέλφη μου, άπάντησε ή Λουίζα χωρίς νά παύη νά διορθώνη κάτι κοινιά πού ειχε μπροστά της.

— "Α! Έκανε ζωηρά ο ποιητής.

Και ύστερα άπλώθηκε πάλι σιωπή. 'Αλλά ένώ εγώ τώρα ειχα χαμηλωμένα τά μάτια κι' ήμουν έτοιμη νά κλάψω, αισθάνθηκα ότι ο Ζεράρ μ' εκυτιούσε έπίμονα και μου φαινόταν πως ή καρδιά μου χτυπούσε δυνατά, μέσ' στο στήθος μου...

Δέν προσπαθούσε πιά νά μιλήση. Φαινόταν πολύ ευχαριστημένος νά με κυτιάξη έτσι σιωπηλά. 'Ηξερα πως δεν ήμουν καμιά χτυπητή όμορφιά. Έν τούτοις ήμουν ευνοημένη άρκετά από τή φύση και άρεσα... Και σιγά-σιγά έπήρα θάρρος και τόν άντίκρουσα κατάματα... 'Απ' τή ζωή του Ζεράρ δεν έγνώριζα τίποτε. Δέν έγνώριζα ότι εκείνη άκριβώς τήν έποχή ύπέφερε από έναν φλογερό έρωτα πού τόν εμπόδιζε νά κανονισή τή ζωή του. Γι' αυτό, τό βλέμμα του μ' έτάραξε γλυκά.

... Ένας κόμπος ειχε άνεβεί στο λαιμό μου... Μ' εκυτιούσε πάντα. Έτρεμα σά φύλλο και θάθελα νά μπωρέσω νά ξεσπάσω σέ λυγμούς...

Έξαφνα σηκώθηκε νά φύγη. Ένα — ένα τά μαγαζιά τής Στοάς έκλεισαν... Άνοιξε τήν πόρτα.

— Καληνύχτα, δις Λουίζα, ειπε στο κατάφλι χωρίς νά πάψη νά με κυτιάρη.

Έκανε μιá έλαφρή υπόκλιση μπροστά μου και έφυγε...

— 'Επί τέλους έκανε ή ξαδέλφη μου μόλις έκλεισε ή πόρτα. Νόμιζα πως δε θάφευγε ποτέ...

Και γρήγορα — γρήγορα ή δις Λουίζα άρχισε νά μετράη τήν πούληση τής ήμέρας γιὰ νά φύγουμε...

Τό πρωί ένώ κοιμόμουν ακόμα μπήκε ή ξαδέλφη μου στην κάμαρά μου και μ' έξύπνησε. Ήταν κατάχλωμη κι' έτρεμε!

— Ο κ. Ζεράρ σκοτώθηκε!, μου ειπε και μου πήρε τά χέρια.

Έβγαλα μιá φωνή.

— Τόν βρήκαν κρεμασμένο, τώρα τό πρωί! Έξακολουθήστε...

.. Από τότε έχουν πάρα πολλά χρόνια περάσει. Τώρα ειμαι πιά γρηά. Στην καρδιά μου όμως ή ανάμνησις εκείνης τής βραδυάς χει μείνει σάν κάτι ιερό. Μέσα στα μάτια μου διατηρώ ακόμα τό βλέμμα του Ζεράρ γιὰτι ειμαι βέβαιη

ότι κι' εκείνος πέθανε έχοντας μπροστά στό μάτια του τό νεανικό και ώρατο μου πρόσωπο.

K.

ΕΞΩΦΡΕΝΙΣΜΟΙ

Η ΚΙΤΡΕΑ

(Τό γνωστό λαϊκό τραγούδι «Νεραντζούλα Φωνταϊτή», μεταφρασμένο στην άρχαία).

Έκει παρ' άκτίνη, τού πόντου παρα θίνα
Κούρη έπλυνεν τού πόσιου τό φάρος —

έκει παρ' άκτίνη μικρά,

ό κινερά λιπαρά!

Έπνευσε Βορράς, Μέσης τε και Καικίας

Και τό κράσπεδον ήρε τό τής έσθής —

Έπνευσε Βορράς μικρά

ό κινερά λιπαρά!

Έπεφάνη δέ σφυρά τό ύπερ πόδα,

Έλαμψε δ' άκτίνη, έλαμψε κόσμος σύμπας —

Έλαμψε δ' άκτίνη μικρά

ό κινερά λιπαρά!...

(*) Ο Ζεράρ ντε Νερβάλ ήταν, ως γνωστόν, ένας από τους μεγαλύτερους Γάλλους ποιητές του περασμένου αιώνας.